

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Τοῦ κ. Α. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Σὰ νὰ μὴν...

Πολλὲς φορὲς πιάνουμε τὸν ἑαυτό μας νὰ ζῆ σὰ νὰ μὴν ἔχει συμβεῖ ἡ Ἀνάσταση μὲ ὅλες τὶς συνέπειες καὶ τὰ συνεπακόλουθά της. Πορευόμεστε ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζοντες σὰ νὰ μὴν ἔχει ἀκουστεῖ ἡ προσφώνηση «χαίρετε». Κουβαλάμε τὴ λύπη μας πού δὲν μπορεῖ νὰ τὴ διαπεράσει οὔτε μιὰ ἀκτίνα ἀπ' τὸ φῶς πού ἔχει γεμίσει τὰ πάντα. Φέρουμε τὰ στίγματα τοῦ Χριστοῦ καὶ παθαμένοι στὴν Σταύρωση πού σήμανε τὸ τέλος μᾶς ἐποχῆς καὶ ἀδυνατοῦμε νὰ ζήσουμε τὴν Ἀνάσταση πού ἀναγγέλλει τὴν ἀρχὴ μιᾶς νέας. Κουρασμένοι ἀπὸ τὴ μάχη δὲν μποροῦμε νὰ χαροῦμε τὰ ἐπινίκια καὶ ν' ἀκολουθήσουμε Αὐτὸν πού ἐξῆλθε νικῶν.

Αὐτὸ συμβαίνει ὄχι μόνον στὴν πνευματικὴ μας ζωὴ ἀλλὰ καὶ τὴν προσωπικὴ, τὴν οἰκογενειακὴ, τὴν ἐπαγγελματικὴ, τὴν ἐθνικὴ κ.λπ. Δίνουμε μάχη ἢ μάχες καὶ μετὰ, ἀποκαμωμένοι ἀπὸ τὴν προσπάθεια, δὲν ἔχουμε τὸ κουράγιο νὰ χαροῦμε τὸ ἀποτέλεσμα καὶ νὰ πάρουμε θάρρος γιὰ νὰ συνεχίσουμε. Δὲν μποροῦμε νὰ ξεχάσουμε τὰ ὀπισθεν γιὰ νὰ ἐπεκταθοῦμε στὰ ἔμπροσθεν. Ἐπανερχόμεθα καὶ ἐπιστρέφουμε ἀντὶ νὰ ἐξερχόμεθα. Πιάνουμε τὸν ἑαυτό μας νὰ ζῆ τὸ πρωτόγνωρο αὐτὸ αἶσθημα τῆς εἰρήνης ἢ τοῦ μὴ πολέμου καὶ νὰ νιώθει χαμένος, καταβεβλημένος, ἀδύναμος νὰ ἀντιδράσει στὴν καινούργια πραγματικότητα. Ξεχνάμε κατὰ πῶς λέγει ὁ ποιητής, ὅτι «ἡ εἰρήνη θέλει δύναμη νὰ τὴν ἀντέξεις».

Χρόνος ἀναμονῆς

Θέλει ὅμως καὶ χρόνο γιὰ νὰ καταστρώσουμε ἕνα νέο σχέδιο ζωῆς, νὰ βάνουμε μιὰ νέα τάξη, νὰ ἀνασυντάξουμε δυνάμεις καὶ σκόρπια σχέδια καὶ νὰ σχεδιάσουμε τὴν πιδ πέρα πορεία μας. Γιατί, βέβαια, δὲν μποροῦμε νὰ μείνουμε στάσιμοι. Κάθε στάση εἶναι καὶ ἀφετηρία ἐκκίνησης, δηλαδὴ κίνησης. Κίνησης ὅμως ὄχι τυχαίας κι ὅπου μᾶς βγάνει ὁ δρόμος. Κίνησης συνειδητῆς ὡς πορείας πού γίνεται ἐν Κυρίῳ καὶ μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι ὁ Κύριος πού μᾶς ἔφερε μέχρις ἐδῶ θὰ μᾶς πάει καὶ πιδ πέρα. Αὐτὴ ἡ συναίσθηση τοῦ συν-πορευομένου, τοῦ συν-χωρούντος, τοῦ συν-οδεύοντος καὶ συν-

ομιλοῦντος Κυρίου στὸ παράδειγμα τῆς πορείας πρὸς Ἐμμαοὺς μᾶς ὀδηγεῖ ἀσφαλῶς πρὸς τὰ ἔμπροσθὰ νὰ συζητᾶμε γεγονότα πού συνέβησαν στὸ ἐγγὺς ἢ ἀπώτερο παρελθόν, πού καθορίζουν ὅμως καὶ τὸ μέλλον μας.

Φθάνουμε σ' ἕνα σημεῖο πού ὅταν ἀναφερόμαστε σὲ ὅ,τι μᾶς ἔχει συμβεῖ, στεκόμαστε σὲ στάση ἀναφορᾶς πρὸς Αὐτὸν καὶ περιμένουμε τὴ διερμηνεία Του, τὸ φωτισμὸ Του. Στὴ συνέχεια «ποστρέφουμε» πρὸς αὐτοὺς πού ζοῦν τὰ ἴδια καὶ «ἐξηγοῦμεθα τὰ ἐν τῇ ὁδῷ» καὶ ἐπιχειροῦμε ἀπὸ κοινού νὰ χαράξουμε τὴ νέα μας πορεία. Βάνοντας κάτω τὶς δυσκολίες τοῦ Σταυροῦ καὶ τὶς ἐλπίδες τῆς Ἀναστάσεως πορευόμαστε πιδ πέρα, ἐπεκτεινόμαστε πρὸς τὰ ἔμπροσθὰ. Ἡ ἐντολὴ εἶναι «πορευθέντες»..., προ-χωρεῖτε, μὴ στέκεσθε!

Νέα Ἐπιχειρηματικὴ Ἐποχὴ

Ἀναφέραμε πιδ πάνω ὅτι ἀνάμεσα στὸ προηγούμενο καὶ τὸ ἐπόμενο βῆμα, ἐκεῖ πού παραμένει μετέωρος ὁ βηματισμὸς μας, ἀπαιτεῖται χρόνος σκέψεως καὶ περισυλλογῆς γιὰ ἀπολογισμούς, ὑπολογισμούς καὶ προὑπολογισμούς, πού νὰ καλωσορίζει μιὰ Νέα Ἐπιχειρηματικὴ Ἐποχὴ... Ἀνάμεσα σ' αὐτὸ πού ἐπιχειρήσαμε μέχρι τώρα καὶ σ' αὐτὸ πού θὰ ἐπιχειρήσουμε στὸ ἐγγὺς μέλλον θὰ πρέπει νὰ ζυγίσουμε τὰ πράγματα. Αὐτὰ πού κάναμε, αὐτὰ πού θέλαμε νὰ κάνουμε, αὐτὰ πού θέλουμε νὰ κάνουμε.

Ἡ νέα ἐποχὴ μας μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ ἐπέχουμε ἀπὸ πράγματα πού τώρα θεωροῦμε ὡς αὐτονόητο ὅτι πρέπει νὰ τὰ συνεχίσουμε. Αὐτὴ ἡ σκέψη πού θὰ κάνουμε μπορεῖ νὰ μᾶς ὀδηγήσει σὲ ἄλλα αὐτονόητα, μὲ πρῶτο ν' ἀμφιβάλλουμε στὸ αὐτονόητο τῶν αὐτονόητων μας. Ἡ πορεία μας μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι στὸ ἐξῆς κάτι πού ἐμεῖς συνηθίζαμε ἢ οἱ ἄλλοι ἦταν συνηθισμένοι ἢ τοὺς εἶχαμε συνηθίσει νὰ κάνουμε. Ἡ πορεία μας μπορεῖ νὰ εἶναι διαφορετικὴ. Μπορεῖ ἀκόμη οἱ μέθοδοι πού μέχρι τώρα χρησιμοποιοῦσαμε νὰ διαφέρουν ἀπ' αὐτὲς πού θὰ χρησιμοποιήσουμε στὸ μέλλον. Ἡ διαφορὰ δὲν θὰ εἶναι γιὰ τὴ διαφορὰ ἢ ἀλλαγὴ γιὰ τὴν ἀλλαγὴ ἢ ἀνατροπὴ γιὰ τὴν ἀνατροπὴ. Πρέπει ὅμως νὰ ἔχει προηγηθεῖ μιὰ σκέψη καὶ

Νεκτάριος Τέρπος 'Ο Μοσχοπολίτης Διδάσκαλος τού Γένους*

Τού κ. Μιχάλη Γ. Τρίτου, δ. Θ.

Τὸ 1730 ὁ Νεκτάριος Τέρπος βρίσκεται στὴ Βενετία, ὅπου τὸ 1732 τυπώνει μὲ ἔξοδα τοῦ Μοσχοπολίτη ἐμπόρου Χατζῆ Μιχάλη Γκούστα τὸ περίφημο βιβλίο του «Πίστις». Ὅπως γράφει ὁ ἴδιος «ἐτούτο τὸ Βιβλιάριον, τὸ ὀνομαζόμενον Πίστις, δὲν τὸ ἐσύνθεσα διὰ τοὺς σοφοὺς καὶ γραμματισμένους ἀνθρώπους, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἀγραμμάτους καὶ χωρικούς, ἐπειδὴ εἰς ἐτούτα τὰ μέρη τῆς Τουρκίας εὐρισκόμενοι χριστιανοί, πολλοὶ ἐπλανέθησαν καὶ πλανοῦνται ἀπὸ ὀλίγην ἀνάγκην καὶ δόσιμον τοῦ χαρακίζιου, καὶ ἀρνοῦνται (φεῦ) τὸν Χριστὸν καὶ παραδίδονται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου»¹⁶.

Γιὰ παραδειγματισμὸ δίνει σύντομα τοὺς βίους τῶν ἁγίων, τοὺς ὁποίους ἀποκαλεῖ «ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ στύλους τοῦ παραδείσου»¹⁷. Μὲ τὴν ἔξαρση τοῦ μαρτυρικοῦ τους θανάτου τόνωσε τὸ φρόνημα τῶν ραγιαδῶν, γιγάντωσε τὴν ἐθνικὴ τους συνείδηση καὶ τοὺς κράτησε ὀρθοὺς ἀπὸ τὶς τουρκικὲς προκλήσεις καὶ θηριωδίες. Οἱ βίοι καὶ τὰ μαρτύρια τῶν ἁγίων παρηγοροῦσαν καὶ ἐνθά-

ρουναν τοὺς χριστιανοὺς καὶ τοὺς ἀπέτρεπαν ἀπὸ τὶς ἐξωμοσίες, ποὺ συνέβαιναν ἀθρόες λόγω τῆς καταθλιπτικῆς φορολογίας. Ὅπως ἔλεγε χαρακτηριστικὰ ὁ ἴδιος «τούτου χάριν καὶ ἐγὼ θεῖω ζήλω κινούμενος, ἠθέλησα νὰ τοὺς βοηθήσω εἰς τούτον τὸν ψυχικὸν κίνδυνον, ὅτι νὰ στέκονται στερεοὶ εἰς τὴν πίστιν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἀναγινώσκοντας καὶ ἀκούοντας τὰ μαρτύρια ὅπου ἔπαθαν οἱ ἅγιοι μάρτυρες διὰ τὸν Χριστόν, νὰ παρακινοῦνται καὶ αὐτοὶ παραμικρὸν καὶ νὰ τοὺς μιμοῦνται, νὰ μὴν ἀρνοῦνται τὴν πίστιν τους καὶ τὸν Κύριον τῆς δόξης. Ἀλλὰ νὰ ὑποφέρουν εὐκόλα μετὰ πάσης χαρᾶς κάθε πειρασμὸν καὶ τιμωρίαν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ»¹⁸.

Ἰδιαίτερα καυστικὸς γίνεται ἐναντίον τῶν γυναικῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖες συμβουλεύουν τοὺς ἀνδρες καὶ τὰ παιδιὰ τους νὰ βάλουν ἀπὸ ἓνα τούρκικο ὄνομα, γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸ χαράτσι... Παίρνοντας ὡς παράδειγμα τὴν ἁγία Θεοδότη τονίζει τὰ ἑξῆς: «Καὶ τὴν σήμερον εὐρίσκονται κάποιες θεοκατάρτατες γυναῖκες καὶ μητέρες, αἱ ὁποῖαι ἀντὶς νὰ παρακινοῦν τὰ τέκνα τους νὰ στέκονται ὀρθοὶ εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 153 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

ἓνα σκεπτικό. Νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀλλαγῆς νοοτροπίας, μιᾶς μετα-νοίας.

Ἐνα δῶρο γιὰ τὸν ἑαυτό σου

Αὐτὸ εἶναι ἓνα δῶρο ποὺ πρέπει νὰ προσφέρουμε στὸν ἑαυτό μας. Νὰ σκεφθοῦμε, δηλαδή, τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἀρχή. Σὰ νὰ τὰ σκεφτόμασταν γιὰ πρώτη φορά. Σὰ νὰ τὰ κάναμε τὴν πρώτη μας ἐπιλογή, νὰ ξεκινούσαμε τώρα. Ἄς διερωτηθοῦμε τί θὰ κάναμε ἂν ἦταν νὰ χαράζαμε πορεία σήμερα. Ἄς ἀπαντήσουμε, μὰ ἄς στοχαστοῦμε καὶ τὴν ἀπάντησή μας. Ὅχι ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον. Ἄς πάρομε ἀπόσταση. Ἄς στοχαστοῦμε κι ἄς ἀναστοχαστοῦμε. Ἄς τὰ συζητήσουμε μὲ τὸν ἑαυτό μας καὶ μὲ κάποιον ἄλλο. Ἄς τὰ θέσουμε ὑπόψη σ' Αὐτὸν ποὺ μᾶς ἀποκάλεσε φίλους Του, καὶ στοὺς φίλους τοῦ φίλου μας. Καὶ νὰ εἴμαστε ὅλοι «προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει» γιὰ νὰ φανερώσει ὁ Θεὸς καὶ νὰ δεῖξει τὴ νέα πορεία, ὥστε τὸ μετέωρο βῆμα κι ὁ μετωρισμὸς τοῦ νοῦς νὰ γίνεи σταθερὴ συγκέντρωση τῆς προσοχῆς καὶ σταθεροῦς βηματισμὸς πρὸς τὰ μπροστά.

Νομίζω ὅτι μιὰ τέτοια στάση ζωῆς μὲ ἀφορμὴ τὴ νέα ἐποχὴ ποὺ τὴν ἀρχὴ τῆς δείχνει κάθε χρόνο ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας καὶ ποὺ σημειώνει ταυτόχρονα τὸ τέλος μιᾶς ἄλλης, εἶναι τὸ α καὶ τὸ ω γιὰ ὅλους ἐμᾶς ποὺ θέλουμε νὰ συνεχίσουμε τὴν πορεία μας, ἀκολουθώντας τὸ Α καὶ τὸ Ω, τὸν πρῶτο καὶ τὸν ἔσχατο, τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ποὺ εἶναι ὁ Ἄναστας Κύριος.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἀπὸ τὸ ἐξώφυλλο τῶν Ἐπινικίων (συλλογῆς ποιημάτων) τοῦ Δ. Α. Σταθόπουλου, Ἀθήνα, ἐκδ. «Ἀστέρος», 1962.